

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 4/2024
10.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог "НИС" а.д. Нови Сад, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1402/18 од 08.03.2019. године, у седници одржаној 10.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1402/18 од 08.03.2019. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Шапцу П1 17/18 од 20.04.2018. године, у обавезујућем делу.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка од 74.350,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П1 17/18 од 20.04.2018. године, ставом првим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу исплати на име разлике зараде за 2011.годину за период од априла до децембра, износе, са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да за тужиоца уплати разлику доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и преда М4 образац Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање Београд - Филијала Шабац, на износе разлика зараде из става првог изреке пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на појединачне износе који су му досуђени у ставу првом изреке пресуде, која доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу исплати на име трошкова поступка износ од 221.490,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, док је захтев тужиоца преко досуђеног износа па до траженог износа од 281.070,00 динара, тј. за износ од 59.580,00 динара, са законском

затезном каматом на тај износ, почев од дана извршности пресуде па до исплате, одбијен.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж1 1402/18 од 08.03.2019. године, ставом првим изреке, преиначио, у обвезујућем делу, пресуду Основног суда у Шапцу П1 17/18 од 20.04.2018. године и одбио тужбени захтев тужиоца да суд туженог обавезе да му исплати износе, са законском затезном каматом, наведене у том ставу изреке и да на те износе за тужиоца уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 221.490,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове поступка у износу од 27.510,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је пресудом Рев2 1983/2019 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, усвојио ревизију тужиоца. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1402/18 од 08.03.2019. године, у ставу првом и другом изреке и пресуђено: "Одбија се жалба туженог као неоснована и потврђује пресуда Основног суда у Шапцу П1 17/18 од 20.04.2018. године." Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 74.350,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Одлуком Уставног суда Уж 11545/2020 од 26.12.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба ПД "НИС" а.д. Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 1983/19 од 16.07.2020. године, повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 1983/19 од 16.07.2020. године у ставу првом изреке и одређено да Врховни суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1402/18 од 08.03.2019. године.

У поступку поновног одлучивања по ревизији тужиоца, Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20) и члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је радни однос код туженог засновао уговором о раду бр. .. од 01.12.2016. године, на пословима "...", на неодређено време. Потом су парничне странке закључиле више анекса уговора о раду којим су регулисали начин исплате и обрачуна зараде у периоду од 01.12.2006. године до 23.05.2013. године. Тужиоцу је престао радни однос код туженог по закљученом споразуму о престанку радног односа од 05.07.2013. године. Споразумом се тужени обавезао да ће тужиоцу, између осталог, исплатити зараду за последњи месец и

измирити све друге обавезе из радног односа настале до његовог престанка. Социјалним програмом од 17.06.2008. године, закљученим у поступку приватизације туженог, у одредби члана 9., тужени се обавезао да ће одмах, након преузимања руковођења друштвом, извршити једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује у складу са индексом трошкова живота, реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. године до 31.12.2012. године). Преузимање „НИС“-а АД Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. На основу одлуке од 30.04.2009. године, извршена је исплата једнократног додатка на априлску зараду у висини од 15% вредности основне зараде утврђене чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду тужени је запосленима, па и тужиоцу, уклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. Тужилац тужбом тражи разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период, према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године, имајући у виду да, тужени након исплате једнократног додатка на плату од 15% за месец април 2009. године, запосленима више није исплаћивао то увећање. Вештачењем је утврђена висина разлике зараде коју тужилац потражује у овој парници.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио, налазећи да је Социјални програм општи акт који уређује права и обавезе из радног односа и примењује се непосредно, а да тужени није испунио своју обавезу преузету његовим закључењем, јер није увећао зараду запосленима трајно за све време важења наведеног програма.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца, пошто је закључио да Социјални програм закључен 17.06.2008. године нема правно дејство општег акта који се непосредно примењује, јер се њиме не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мере и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба у поступку власничких промена.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом тужиоца основано указује да је другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права.

Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије, Министарство енергетике РС, а у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор, као и репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника

енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност. Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. Сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу Социјални програм има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених, по основу Социјалног програма од 17.06.2008. године, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима (уговор у корист трећег лице – непосредно право трећег).

Поступајући у складу са одлуком Уставног суда, Врховни суд је прихватио становиште да Социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни суд је оценио да Социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица, па је тужилац овлашћен да непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. Да је тако, јасно је и из радњи туженог које су предузете у циљу испуњења његове обавезе установљене чланом 9. Социјалног програма, којом одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио, тако што је за први месец пословања, по потписивању Социјалног програма, исплатио свим запосленима предвиђено увећање зараде, што значи да је тужени, као уговорна страна, прихватио своју обавезу из Социјалног програма. Зато нема сумње да је тужени, свестан преузете обавезе по Социјалном програму, предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених, тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене Социјалног програма. Из тог разлога, основан је захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у заради за преостали период важења Социјалног програма. Тужилац има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до исплате, у смислу одредбе члана 277. став 1. Закона о облигационим односима.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153.и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му припада право на накнаду трошкова тог поступка, на основу одредбе члана 154. Закона о парничном поступку. Признати трошкови обухватају и захтев тужиоца на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав ревизије од 12.000,00 динара, према Адвокатској Тарифи важећом у време предузимања те парничне радње, и на име судских такси на ревизију од 24.940,00 динара и таксу на ревизију од 37.410,00 динара, применом важеће Таксене тарифе.

Из изнетих разлога, на основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**